

AGRUPACIO : Justícia

PROGRAMA PRESSUPOSTARI: 213. Serveis penitenciaris i mesures penals alternatives

Pla de Govern: 1. Per un país just, amb bon govern i referent democràtic al món

Pla Departamental: 5. Fer de les presons un espai segur destinat a la formació, la reinserció i la rehabilitació, i estendre l'aplicació de les mesures penals alternatives incloent la perspectiva de gènere

Diagnòstic de la situació

Necessitat a la qual fa front el programa:

La resposta social a la delinqüència repercuteix en la seguretat i cohesió social. El Govern és responsable exclusiu de l'execució de les penes i n'ha de garantir el compliment efectiu en condicions de seguretat i de respecte als drets dels penats. També ha de proporcionar les millors condicions possibles per a la reintegració social dels penats per reduir la reincidència en el delictes.

Catalunya té una de les taxes d'empresonament més altes d'Europa (comparat amb l'Europa dels 15) i un gran nombre de persones complint altres mesures penals a la comunitat, tot i que el nivell de criminalitat és inferior a la mitjana europea. Els poders públics han de mantenir la seguretat als centres penitenciaris des d'una òptica multidisciplinària, orientada a la gestió de riscos, en una intervenció adaptada a les característiques individuals dels interns/es, amb respecte a la dignitat dels usuaris i aplicant una visió holística. Per tant, s'ha d'aprofundir en millorar processos de gestió i anàlisi de la informació per la prevenció d'incidents que posin en risc la seguretat, i assegurar un clima interior que permeti executar el conjunt d'actuacions pròpies de la institució. S'han de garantir condicions de vida dignes en les penes de privació de llibertat adequant els equipaments penitenciaris a la realitat actual i futura. També, han de potenciar les possibilitats reals de reinserció social de la població estrangera amb mesures de retorn al país i fer més eficients el compliment de penes i mesures en contacte amb el medi social.

Població objectiu:

Població major de 18 anys que compleix penes de privació de llibertat o mesures penals a la comunitat, d'acord amb les regulacions del Codi penal.

Descripció detallada de la necessitat:

A partir de 1984, en què la Generalitat es fa càrrec de les competències, s'ha anat consolidant un model d'execució penal que té com a marc de referència les directrius dels organismes internacionals (Nacions Unides i Consell d'Europa) i els coneixements de la recerca empírica. Els eixos principals del nostre model penitenciari han estat: el manteniment de condicions de vida dignes a les presons; la seguretat jurídica; el desenvolupament de protocols de seguretat i supervisió del règim penitenciari, i una orientació cap a la rehabilitació que millori les expectatives de reintegració social dels interns al finalitzar la condemna i que reforci les condicions de seguretat i de baixa conflictivitat dels centres. Els coneixements actuals confirmen que es poden aconseguir reduccions en la reincidència fins al 35% mitjançant intervencions individualitzades que s'adaptin al nivell de risc de l'intern.

El setembre de 2021, la població privada de llibertat és de 7.815 persones. L'evolució esperada és incerta, fruit d'un lleu increment de la població estrangera i dels preventius. En els últims anys s'han creat nous equipaments i s'han tancat d'altres obsolets. Tanmateix, urgeix l'actualització dels equipaments per a dones i els destinats a règim obert. Aquests últims, a més, s'han de potenciar atès el bon pronòstic de reinserció de les persones que són excarcerades des del 3r grau i la llibertat condicional. Quasi la meitat dels interns (45%) són estrangers, dels quals el 40% no tenen expectatives d'integració social i laboral al nostre país. La població en règim obert es del 27% dels interns i internes penats, i en llibertat condicional, un 11% de la població penada. Les prioritats actuals i futures són: conservar, en les condicions socioeconòmiques actuals, el model d'execució penal i els seus bons resultats quant a reinserció; potenciar la reintegració social als països d'origen de la població estrangera sense expectatives d'integració a l'Estat espanyol o Catalunya; millorar els procediments d'avaluació del risc, la intervenció individualitzada i supervisió a la comunitat de la població penada, i, en concordança amb l'anterior, ampliar el compliment de les penes de presó en règim obert i llibertat condicional. Quan la seguretat als centres penitenciaris, l'any 2020 es van produir un total de 8.120 incidents. D'aquests, cal destacar 20 agressions greus entre interns i 1.291 de lleus, 28 agressions greus a personal penitenciari i 188 de lleus. Cal remarcar que durant el 2021, es va produir una agressió entre interns amb resultat de mort. També es van produir 1.065 incidents autoagressius. Les prioritats actuals i futures són: millorar els mecanismes preventius de la incidentalitat i millorar els protocols de resposta, potenciant la seguretat dinàmica basada en la interacció i la medicació en la resolució de conflictes. El Codi penal de 1995 va incorporar un catàleg de sancions que es poden complir mitjançant mesures penals a la comunitat (MPC) d'acord amb els models d'altres països occidentals. Des d'aleshores, s'han fet reformes per reforçar la resposta a alguns tipus delictius, especialment els de violència de gènere i seguretat del trànsit. Com a resultat, l'augment de les demandes d'MPC ha passat de 661, l'any 2001, fins a les 9.788, l'any 2018. Totes aquestes mesures, producte de modificacions legals de les Corts espanyoles, s'han implementat sense cap transferència econòmica específica, amb recursos propis del Govern de la Generalitat. Actualment, hi ha la necessitat de reduir les persones en llista d'espera per al compliment d'una MPA i reduir el temps d'espera. A l'agost de 2021 hi ha 5.072 persones esperant per complir, amb un temps mitjà d'espera de 203 dies.

Marc regulador del programa:

Llei orgànica 1/1979, de 26 de setembre, general penitenciària; Reial decret 190/1996, de 9 de febrer, d'aprovació del Reglament penitenciari; Decret 329/2006, de 5 de setembre, d'aprovació del Reglament d'organització i funcionament dels serveis d'execució penal a Catalunya; Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal, i modificacions posteriors; Reial decret 690/1996, de 26 d'abril (840/2011, de 17 de juny), que estableix les circumstàncies d'execució de les penes de treball en benefici de la comunitat i d'arrest de cap de setmana.

Missió

L'execució de les penes de privació de llibertat i mesures penals a la comunitat, en condicions adequades de seguretat, amb respecte dels drets de la persona penada no limitats per la sentència i orientades cap a la rehabilitació, amb la finalitat de potenciar la integració social de la persona penada i prevenir la reincidència, comptant amb la participació activa de l'entorn comunitari.

PRESSUPOSTOS DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA PER AL 2022 (PROJECTE) **MEMÒRIES DE PROGRAMES**

Objectius estratègics i operatius del programa

- Avançar el model d'execució penal català basat en l'acostament al medi obert, l'atenció a la salut mental, la seguretat interior i el bon clima social (OE5.1)
  1. Incrementar fins al 35% el nombre d'interns amb proposta favorable de permís de 2n grau
  2. Acord amb el Departament de Salut per vetllar per la salut mental als centres penitenciaris
- Eliminar l'escletxa digital dels usuaris i fer més eficient la gestió a través dels sistemes d'informació i les palanques tecnològiques (OE5.2)
  1. Disseny funcional del nou sistema d'informació més eficient en la gestió
  2. Implantació d'un nou sistema d'autoservei de les persones sotmeses a execució penal
- Dignificar la feina dels servidors públics amb la reducció de la interinitat i altres mesures complementàries (OE5.3)
  1. Negociació d'un nou acord de condicions laborals en l'àmbit de l'execució penal que doni resposta als nous serveis i als nous sistemes de treball
- Reconèixer la formació als centres penitenciaris per potenciar la funció resocialitzadora de l'execució penal (OE5.4)
  1. Creació d'una escola d'oficis per la inserció sociolaboral de persones en règim de semi-libertat o llibertat condicional
  2. Posada en marxa d'una borsa de treball telemàtica per fomentar l'ocupació de les persones internes en centres penitenciaris
- Enfortir el sistema de mesures penals alternatives per afavorir la reinserció, evitar reingressos i afermar la implicació comunitària en l'execució penal (OE5.5)
  1. Definició del model d'atenció a les persones penades en llibertat vigilada post penitenciària
  2. Implementació del sistema de seguiment electrònic permanent a penats 24h al dia, 365 dies a l'any

Indicadors del programa	Unitat	Obj.	2019 Real	2020 Real	2021 Previst	2022 Previst		
1. Proporció de població interna en tercer grau	%	OE5.1	19,70	20,30		24,00		
2. Població atesa en centres penitenciaris	Nombre	OE5.1	8.391,00	7.884,00		7.900,00		
3. Taxa d'incidents per cada 100 persones internes	%	OE5.1	16,18	18,28		18,00		
4. Proporció de persones internes en llibertat condicional	%	OE5.1	10,90	11,10		11,00		
5. Índex d'absentisme en l'àmbit dels serveis penitenciaris	%	OE5.3	9,89	12,71		13,00		
6. Percentatge de condemna complerta fins la primera proposta de primer permís en segon grau	%	OE5.1				40,00		
7. Percentatge d'interns de segon grau amb proposta favorable de permís	%	OE5.1				35,00		
8. Percentatge de condemna complerta des del gaudiment del primer permís en segon grau fins a la progressió a tercer	%	OE5.1				15,00		
9. Percentatge d'interns que finalitzen la condemna en segon grau sense sortir de permís	%	OE5.1				35,00		

Despeses per capítols del programa (EUR)	Import consolidat
1 Remuneracions del personal	257.385.866,68
2 Despeses corrents de béns i serveis	138.128.601,38
3 Despeses financeres	150.000,00
4 Transferències corrents	13.977.818,04
6 Inversions reals	16.699.888,91
7 Transferències de capital	0,00
8 Variació d'actius financers	0,00
9 Variació de passius financers	0,00
Total despeses	426.342.175,01
Llocs de treball pressupostats del programa	5.193

PRESSUPOSTOS DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA PER AL 2022 (PROJECTE)
MEMÒRIES DE PROGRAMES

AGRUPACIÓ	: Justícia
PROGRAMA PRESSUPOSTARI:	213. Serveis penitenciaris i mesures penals alternatives
GESTOR DE PROGRAMA	: JU01. Gabinet i SG de Justícia Subsector: GC

Objectius estratègics i operatius del programa

- Avançar el model d'execució penal català basat en l'acostament al medi obert, l'atenció a la salut mental, la seguretat interior i el bon clima social (OE5.1)
  1. Incrementar fins al 35% el nombre d'interns amb proposta favorable de permís de 2n grau
  2. Acord amb el Departament de Salut per vetllar per la salut mental als centres penitenciaris
- Eliminar l'escletxa digital dels usuaris i fer més eficient la gestió a través dels sistemes d'informació i les palanques tecnològiques (OE5.2)
  1. Disseny funcional del nou sistema d'informació més eficient en la gestió
  2. Implantació d'un nou sistema d'autoservei de les persones sotmeses a execució penal

Indicadors del gestor	Unitat	Obj.	2019 Real	2020 Real	2021 Previst	2022 Previst	
1. Superfície construïda en equipaments penitenciaris	M2	OE5.1	536.061,46	544.060,86		563.324,41	

Principals béns/serveis i actuacions destacades

1. Gestió de les despeses de lloguers, manteniments i subministraments dels centres penitenciaris
2. Gestió de la contractació relacionada amb els serveis transversals (vigilància i neteja)
3. Transferències a Infraestructures de la Generalitat per inversions en centres penitenciaris.
4. Pressupost TIC destinat a l'àmbit de l'execució penal d'adults

Despeses per capítols del gestor (EUR)	Import sense consolidar
1 Remuneracions del personal	0,00
2 Despeses corrents de béns i serveis	28.094.890,53
3 Despeses financeres	60.000,00
4 Transferències corrents	0,00
6 Inversions reals	15.624.888,91
7 Transferències de capital	0,00
8 Variació d'actius financers	0,00
9 Variació de passius financers	0,00
Total despeses	43.779.779,44

Llocs de treball pressupostats del gestor	0

PRESSUPOSTOS DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA PER AL 2022 (PROJECTE)
MEMÒRIES DE PROGRAMES

AGRUPACIÓ	: Justícia
PROGRAMA PRESSUPOSTARI:	213. Serveis penitenciaris i mesures penals alternatives
GESTOR DE PROGRAMA	JU03. DG d'Afers Penitenciaris
	Subsector: GC

Objectius estratègics i operatius del programa

Indicadors del gestor	Unitat	Obj.	2019 Real	2020 Real	2021 Previst	2022 Previst
1. Percentatge de població interna amb permisos penitenciaris	%	OE5.1	45,17	18,13		19,00
2. Percentatge de persones internes de centres penitenciaris classificades amb Programa individual de tractament (PIT)	%	OE5.1	70,14	89,00		92,00
3. Percentatge de població de serveis penitenciaris en programes de rehabilitació	%	OE5.1	84,15	80,60		82,00
4. Nombre d'entitats sense ànim de lucre que col·laboren en programes de rehabilitació i reinserció d'interns	Nombre	OE5.1	117,00	94,00		94,00

Principals béns/serveis i actuacions destacades

1. Gestió dels serveis penitenciaris de seguretat i supervisió de la població reclusa
  2. Gestió amb proveïdors dels serveis d'alimentació, higiene, neteja, sanitat i altres per atendre les necessitats dels interns
  3. Disseny, implementació i supervisió dels protocols tècnics d'avaluació del risc i classificació de la població penitenciària
  4. Organització i gestió dels serveis i procediments de les sortides i permisos penitenciaris
  5. Disseny i aplicació dels programes de rehabilitació i adequats a la població penitenciària
  6. Organització, execució i supervisió dels serveis de medi obert i llibertat condicional
  7. Coordinació amb sectors socials del vessant de reintegració de l'execució penal mitjançant la Taula de Participació Social
  8. Planificació i gestió dels recursos econòmics dels serveis penitenciaris per tal de millorar-ne l'eficiència
- Per tal de completar la informació d'aquesta memòria es pot consultar la memòria d'encàrrec del programa 213 de l'agrupació d'Economia i Hisenda.

Despeses per capítols del gestor (EUR)	Import sense consolidar
1 Remuneracions del personal	0,00
2 Despeses corrents de béns i serveis	27.132.132,92
3 Despeses financeres	30.000,00
4 Transferències corrents	34.979.493,56
6 Inversions reals	475.000,00
7 Transferències de capital	0,00
8 Variació d'actius financers	600.000,00
9 Variació de passius financers	0,00
Total despeses	63.216.626,48

Llocs de treball pressupostats del gestor	0